

Verksamhet

Bergtäkt, tillverkning av betong och asfalt, mottagning och mellanlagring av asfalt samt inert deponi
Ödanböle
Jomala

Ärende

Ansökan avser förnyat och utökat tillstånd för täktverksamhet avseende både berg och grus, tillverkning av betong och asfalt, mottagning och mellanlagring av asfalt samt mottagning av inert avfall för deponering på fastighet 170-434-1-36 i Ödanböle by, Jomala kommun.

Tillståndsplikt föreligger enligt 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen, samt 31 § landskapslag (1998:82) om naturvård, nedan naturvårdslagen.

Beslut

Miljö tillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHM, beviljar Ab Rafael, FO-nr: 3154055-2, tillstånd till täktverksamhet avseende berg och grus, tillverkning av betong och asfalt, mottagning och mellanlagring av asfalt samt mottagning av inert avfall för deponering på fastighet 170-434-1-36 i Ödanböle by, Jomala kommun.

Miljö tillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2042.

Inkommer ansökan om förnyat tillstånd innan 30.6.2042 gäller dock tillståndet tills dess att beslut om förnyat tillstånd vunnit laga kraft.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 30.6.2032.

Säkerhet

För verksamhet under detta tillstånds giltighetstid ska en säkerhet om 312.000 € reserveras för kostnader för avveckling av verksamheten. Säkerheten kan ställas i form av en försäkring eller en bankgaranti som tillställs Ålands landskapsregering. Detta beslut träder i kraft tidigast då ovanstående säkerhet ställts. ÅMHM ska delges för kännedom att så skett. Säkerheten kan successivt minskas i takt med att efterbehandling av färdigbrutna områden sker. Säkerheten ska vara i kraft tills alla de åtgärder som fastställts i tillståndet eller tillståndsbestämmelserna har godkänts vid slutsyn. Säkerheten frigörs genom beslut av tillsynsmyndigheten.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, nedan MKB-förordningen. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24, 24a och 26 §§ miljöskyddslagen:

1. Tillståndshavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller olägenhet för miljön. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.

5 § miljöskyddslagen

2. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka samtliga arbetsmoment som utförs enligt detta miljötillstånd så att miljötillståndet följs. Tillståndshavaren ska till ÅMHM meddela personens namn och kontaktuppgifter och vid byte av ansvarig person uppdatera uppgifterna.

7 § miljöskyddslagen

3. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid permanent- eller fritidsbostad, arbets- eller samlingslokal, vårdinrättning eller liknande verksamhet än följande frifältsvärden:

- 55 dB L Aeq dagtid (kl.7-18) helgfri måndag till fredag
- 50 dB L Aeq kvällstid (kl.18-22)
- 45 dB L Aeq övriga tider

Om ljudet är impulsartat eller smalbandigt ska 5 respektive 3 dB adderas före det jämförs med dessa värden.

Tillståndshavaren ska efter anmodan av ÅMHM vid behov utföra mätning av bullernivån.

24 § punkt a miljöskyddslagen

4. Verksamhetstider då delverksamheter får utföras under vardagar med beaktande av ovanstående bullerkrav. Undantagsvis kan av trängande skäl vissa mindre bullrande delverksamheter utföras under helger t ex lastning och lossning.

Lastning och transport	06:00 – 22:00
Krossning och sortering	07:00 – 21:00
Borrning	07:00 – 21:00
Sprängning	08:00 – 18:00
Skutknackning	08:00 – 18:00

24 § punkt a miljöskyddslagen

Bergtäkt och krossning

5. Brytningsområdet ska utmärkas i terrängen på ett synligt sätt. Dessa markeringar får inte osynliggöras eller rubbas under exploaterings-tiden och deras entydighet ska med jämna mellanrum kontrolleras.

Brytning får inte ske djupare än + 17 m N₂₀₀₀.

Brytning får endast ske inom fastigheten med beaktande av nedanstående skyddsavstånd:

- Landsväg 1, Lv1, minst 50 m från körbanans mittlinje alternativt 30 m från rågräns beroende på vilket avstånd som är störst.
- Övriga rågränser, 30 m under pågående täktverksamhet och 10 m efter avslutad täktverksamhet. Eventuell terrassering och slantning ska beakta slutligt skyddsavstånd.
- Bosättning minimum 300 m mot närmaste bostadsfastighet eller störningskänsliga objekt.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

6. Sprängning får utföras vid högst 12 tillfällen per år kl. 8 – 18 helgfri måndag till fredag.

Sprängningstillfällen ska aviseras på bolagets websida minst en vecka i förväg samt meddelas skriftligen till boende inom 500 m från täktområdet.

All sprängning ska utföras så att sprängämnets förbränning maximeras och att så lite som möjligt av ämnet och kväveföreningar orsakar förorening av mark eller yt- och grundvatten.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

7. Luftstöt våg till följd av sprängning får vid bostäder i omgivningen inte överstiga 120 Pa, mätt som frifältsvärde.

Vibrationer från sprängning får i bostads- och fritidshus som gränsvärde ej överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Verksamhetsutövaren är skyldig att utföra eventuella vibrationsmätningar eller utredningar på begäran av tillsynsmyndigheten.

30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen

8. Krossning, sällning och sortering ska så snart möjlighet finnes ske nere på täktbotten och ske så att spridning av buller och damm minimeras. Verksamhetsutövaren ska se till att åtgärder för minskning av buller och dammspridning vidtas vid behov. Dammspridning mot Lv1 ska undvikas i möjligaste mån och vid vindriktningar syd – väst måste särskild försiktighet iakttas och verksamhet planeras så att spridning av damm minimeras.
24 § a och f punkterna miljöskyddslagen
9. Täktområdet ska omges av stängsel av minimum 1,80 m höjd så att djur och människor ej kan komma ofrivilligt in på området och skyltar ska hängas upp som informerar och varnar allmänheten om verksamheten och eventuella risker associerade med området. Skyltar ska vara läsbara och stängsel får inte ha hål eller andra brister och dessa ska kontrolleras med jämna mellanrum.
30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen
10. All fordonstrafik i bergtäkten ska vara relaterat till täktverksamhet eller efterbehandling. Fordon som läcker olja eller andra kemikalier får inte användas.
Fordon ska underhållas, repareras och tvättas i fordonsservicebyggnaden och den del av fastigheten med hårdgjord yta som är avsedd för underhåll och uppställning så att de inte orsakar utsläpp som riskerar förorena mark eller grundvatten.
24 § a och e punkterna miljöskyddslagen
11. Om skyddade arter eller biotoper identifieras eller uppkommer på täktområdet eller dess närområde under verksamhetstiden ska detta meddelas om till ÅMHHM för att eventuella skyddsåtgärder ska kunna vidtas.
30 § naturvårdslagen, 24 § f punkten miljöskyddslagen
12. Efterbehandling av täktområdet ska ske etappvis och så snart en del av täkten är färdigbruten ska efterbehandling inledas.
Verksamhetsutövaren ska i god tid innan planerad avslutning av verksamheten ta fram en specifik efterbehandlingsplan och samråda med ÅMHHM. Efterbehandling av täkten ska om möjligt ske genom terrassering alternativt ska branter fyllas och släntas till lutning minimum 1:2 eller i sista hand ska branter högre än 3 m ha stängsel.
24 § d punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

Mottagning, mellanlagring och deponering av avfall

13. Deponering i syfte att efterbehandla täktområdet får endast ske med icke förorenade massor av inert avfall enligt villkor 14. Om verksamhetsutövaren misstänker att det inerta avfallet kan vara förorenat ska avfallet provtas i samband med mottagning och mellanlagras separat före deponering får ske. Exempel på massor som kan misstänkas vara förorenade är massor som härrör t ex från skjutbanor, servicestationer, verkstäder, tvätterier, industri, skrotupplag eller avfall eller annan verksamhet som kan antas leda till nersmutsning av jordmassor.

Verksamhetsutövaren ska bokföra mängd och typ enligt klassificeringen i villkor 14 samt ursprung av det mottagna avfallet för att redovisa i årsrapport enligt villkor 33.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen

14. Inert avfall som får mottas för mellanlagring och deponering då inte gränsvärden för farligt avfall överskrids:

EWC	Avfallsfraktion	Begränsning
010408	Kasserat grus och krossat bergmaterial	Innehåller inte farliga ämnen
010409	Kasserad sand och lera	
101103	Glasbaserat fibermaterial	Endast avfall som inte innehåller organiska bindemedel
150107	Glasförpackningar	
170101	Betong	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170202	Tegel	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170103	Klinker och keramik	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)
170107	Blandningar av betong, tegel, klinker och keramik	Endast utvalt bygg- och rivningsavfall *)

170202	Glas	Bygg- och rivningsavfall
170301	Bitumenblandningar med stenkolstjära	70 - 1000 mg/kg 16-PAH
170302	Andra bitumenblandningar än 17 03 01	Ren returafalt
170504	Jord och sten	Med undantag av matjord och torv samt jord och sten från förorenade områden, vilka först ska provtas före mottagning
170506	Muddermassor	Rena avvattnade massor som inte innehåller farliga ämnen
191205	Glas	
200102	Glas	Endast separat insamlat glas
200202	Jord och sten	Endast från trädgårds- och parkavfall, inte matjord och torv

*) Med utvalt bygg- och rivningsavfall avses avfall som innehåller endast låga halter av metall, plast, organiskt material, trä, gummi eller andra motsvarande ämnen eller material, och vars ursprung ska vara känt. Med begreppet avses inte bygg- och rivningsavfall från byggnationer som

- är förorenade med oorganiska eller organiska farliga ämnen, t.ex. till följd av byggprocesser, markförorening, lagring och användning av bekämpningsmedel eller andra farliga ämnen, såvida det inte klart påvisas att föroreningen av den rivna byggnationen var obetydlig,
- är behandlade, täckta eller målade med material som innehåller farliga ämnen i signifikanta mängder.

Övriga avfallsfraktioner vilka kan mottas och hanteras i verksamheten:

020103	Vegetabiliskt avfall	Park- och trädgårdsavfall
020107	Skogsbruksavfall	

Jord- och skogsbruksavfall som verksamhetsutövaren tar emot till området ska hanteras i enlighet med villkor 19.

Om det aktualiseras att ta emot avfall/massor som inte omfattas av ovanstående kategorier ska verksamhetsutövaren kontakta ÅMHH för godkännande av mottagning och deponering innan avfallet tas emot.

24 § d punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen, 4 § avfallsförordningen

15. Inert avfall som mottages och som ska återanvändas eller återvinnas ska lagras separat från avfall som ska deponeras. Återvinning av avfall ska ske enligt landskapsförordning (2010:79) om återvinning av vissa avfall i markbyggnad. Avfallet får mellanlagras högst 12 månader innan hantering/återvinning och maximalt 3 år innan det återbrukas. Betongavfall ska rensas från metaller innan återvinning.

24 § b punkten miljöskyddslagen,

16. Anläggningen får motta, lagra och krossa uppbruten asfalt och oljegrus inklusive asfalt som innehåller stenkoltjära upp till 1000 mg/kg 16-PAH (17 03 01 och 17 03 02). Samtliga upplagsytor där asfalt och oljegrus förvaras ska beläggas med tät asfaltbetong eller motsvarande. Tjårhaltigt avfall ska förvaras skilt och får inte blandas med ren returafalt. Upplagsytorna ska utformas med kontrollerad avrinning som leds till ett system med sedimentationsbassänger med oljeavskiljande effekt enligt ansökan.

24 § miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § vattenlagen,

17. Lagringstiden för returafalt med stenkoltjära med halter överstigande 70 mg/kg 16-PAH ska minimeras och bör krossas först i samband med användning. Vid längre tids mellanlagring bör massorna lagras övertäckta. Ifall massorna befaras hålla en halt av stenkoltjära överstigande 1 000 mg/kg 16-PAH ska massorna alltid mellanlagras övertäckta och provtas för att fastställa halten stenkoltjära. Massor med en halt överstigande 1 000 mg/kg 16-PAH betraktas som farligt avfall och ska omgående föras bort från området till en anläggning med erforderliga tillstånd för hantering av farligt avfall.

24 § b punkten miljöskyddslagen

18. Returafalt som mellanlagras i verksamheten ska återanvändas eller återvinnas inom tre år eller avlägsnas från anläggningen till annan plats för slutligt omhändertagande inom ett år från tidpunkten då mottagning till området skett.

24 § b punkten miljöskyddslagen

19. Jord- och skogsbruksavfall (stubbar, grot mm) samt ris, park- och trädgårdsavfall kan tillfälligt mottas för mellanlagring maximalt 12 månader före bortskaffande eller maximalt 3 år innan det återvinns.

Skogsbruksavfallet ska mellanlagras separat på en särskilt avsedd plats inom fastigheten så att risk för urlakning av näringsämnen till grundvattnet är liten.

Stubbar och annat skogsbruksavfall som avses användas för efterbehandling av täkten ska finfördelas innan användning och användas blandat i ytjord som växtunderlag vid efterbehandlingen. Stubbar får inte deponeras hela och ingå i utfyllnad vid efterbehandling.

Mottagning av allt jord- och skogsbruksavfall ska bokföras med datum, mängd och ursprung samt var inom fastigheten det kommer att mellanlagras. Likaså ska mängden bokföras då jord- och skogsbruksavfallet tas ur lager och återvinns eller bortskaffas.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen,

20. För att förhindra att dumpning av otillåtet avfall sker på området ska obehörig trafik förhindras med exempelvis en bom vid infart.

24 § b och e punkterna miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

Tillverkning av asfalt och betong

21. Vid torkning och uppvärmning av ballast ska verksamhetsutövaren eftersträva att minimera utsläpp samt klimatpåverkan genom koldioxidutsläpp av asfalttillverkningen genom miljöriktiga val av bränslen.

Vid användning av lätt brännolja vid asfaltstationen får den hålla en svavelhalt på högst 0,10 viktprocent.

24 § e och f punkterna miljöskyddslagen,

22. Returasfalt innehållande stenkoltjära över 1000 mg/kg 16 PAH får inte återvinnas utan betraktas som farligt avfall och ska föras till en godkänd mottagare.

Om ren returasfalt avses användas i ett projekt ska innehavaren av platsen för återvinning informeras om att returasfalt ingår i leveransen så att denne kan tillse att kraven i 5 § landskapsförordning (2010:79) om återvinning av vissa avfall i markbyggnad beaktas. Återvinningsverksamhet som anges i 5 § ska

rapporteras till ÅMHH inom 30 dagar efter att verksamheten genomförts. Vid återvinning av tjärasfalt som innehåller 70 - 1000 mg/kg 16-PAH krävs att innehavaren av platsen för återvinning ska se till att kraven i 6 § landskapsförordning (2010:79) om återvinning av vissa avfall i markbyggnad beaktas samt att en godkänd miljögranskning av ÅMHH finns för projektet. Returasfalt innehållande över 70 mg/kg 16-PAH får inte varmåtervinnas. 24 § e och f punkterna miljöskyddslagen

23. Verksamhetsutövaren ska ordna kontroll av asfaltstationens drift, utsläpp och miljöpåverkan.

Stofthalten i utgående rökgaser får inte överstiga 20 mg/Nm³. Överskrids värdet ska verksamhetsutövaren informera tillsynsmyndigheten och redovisa en åtgärdsplan.

Brännarens funktion bör kontrolleras minst en gång om dagen genom mätning av CO₂-halten i de utgående rökgaserna från torktrumman. CO₂-halten bör vara mer än 4%.

Partikel- och kväveoxidutsläppen i förbränningsgaserna från en permanent asfaltstation ska mätas vart tredje år under förutsättning att stationen fungerar normalt. Utsläppen ska alltid mätas också under verksamhetsåret efter det att en anläggning för tillverkning av asfalt har bytts ut. I mätningsrapporten ska mätresultaten anges i enheten milligram per normalkubikmeter torr gas reducerad till en syrehalt på 17 procent. Rapporten ska dessutom innehålla en bedömning av mätresultatets representativitet och verksamhetsutövarens bedömning av utsläppen per timme och år.

Oljeavskiljningsbrunnen ska kontrolleras varje år.

24 § punkt a miljöskyddslagen

24. Damm-, partikelutsläpp och spridning av utsläppen som betongtillverkningen orsakar ska begränsas genom placering av utsläppskällorna enligt bästa praxis ur miljösynpunkt och genom användning av anläggningar och teknik för dammavskiljning samt inkapslingar eller användning av andra metoder som baseras på bästa tillgängliga teknik för att minska damm- och partikelutsläpp.

Dammavskiljarens skick och funktion ska kontrolleras dagligen under drift och de filter som används i anläggningen ska skötas så att de fungerar som sig bör. Utsläpp av damm från filteranläggningar på pulversilon får uppgå till maximalt 10 mg/m³ (ntg).

Andra dammande ämnen än stenmaterial ska lagras och förvaras inomhus i slutna behållare eller förpackningar så att de inte dammar och så att damm inte heller kommer ut i miljön.

Transporter, lastning och lossning samt underhåll av områdena ska genomföras så att olägenhet på grund av damm kan förhindras på ett effektivt sätt.

24 § punkt a miljöskyddslagen

25. Utsläpp av avloppsvatten från betongtillverkning och rengöring får innehålla högst 35 mg/l suspenderat material. Avloppsvattnet ska i första hand återvinnas eller i andra hand renas med lämplig metod så att slam och partiklar inte avleds till recipient. Orenat tvätt- eller processvatten får inte ledas till allmänt avloppsnät.

24§ punkt a miljöskyddslagen

Egenkontroll och generellt miljöskydd

26. Utsläpp till luft från verksamheten av partiklar som kan inandas (PM₁₀) får inte överskrida 50 µg/m³ vid närmaste permanent- eller fritidsbostad mätt som ett 24 h medelvärde. (FFS 79/2017)

Verksamhetsutövaren är vid behov skyldig att utföra mätning av partiklar i luft vid närmaste bostad. Mätningen ska då utföras under sommarhalvåret under representativa driftförhållanden. Mätningen ska utföras helst i torr väderlek och ske under en två veckors period var mätapparatur är uppställd 1,5 – 4 m ovan mark och minst 3 m ifrån närmaste bostads fasad samt så att inga träd eller växtlighet skymmer/stör apparaten. Under mätperioden ska det antecknas vilken typ av verksamhet som utförts och drifttid för olika maskiner/moment, samt vindförhållanden och väder.

24§ punkt a miljöskyddslagen

27. Alla kemikalier ska förvaras på ett ändamålsenligt sätt, i täta, förslutna och ändamålsenliga kärl och invallat så att risk för förorening av miljön eller risk för människors hälsa förhindras. Kemikaliebehållare och –förråd ska vara placerade så att behållare inte riskerar att välta, utsättas för extrema temperaturer eller på annat sätt kan komma att skadas samt att de inte får läcka ut i avloppsnät.

24 § e punkten miljöskyddslagen

28. Bränsle- och oljecisterner ska förvaras på täta, tröskelförsedda ytor. Bränsle- och oljecisterner ska vara dubbelmantlade alternativt förvaras på tätt underlag med invallning som rymmer största behållarens volym + 10 %.

24 § e punkten miljöskyddslagen

29. En plan för hantering av spill och läckage av olja, bränsle eller övriga kemikalier ska finnas. Utrustning för uppsamling av spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen och spill ska omedelbart samlas upp. Vid betydande olje-, bränsle, eller övrigt kemikalieutsläpp ska räddningsverket och ÅMHHM omedelbart kontaktas.

24 § c punkten miljöskyddslagen

30. Oljehalten i utgående vatten som avleds någon annanstans än till en sluten tank får inte överstiga 5 mg/l.

Dagvatten från områden där man inom verksamheten hanterar eller distribuerar bränslen och smörjämnen eller andra kemikalier ska ledas via en oljeavskiljare klass I. Dagvattnet ska kontrolleras enligt punkt 1 i befintligt kontrollprogram, beslut ÅMH-Mb 297/11. Provtagningen ska ske efter lagerplan för returafalt och ske en gång per år under vår eller höst. Vid provtagningen ska följande parametrar analyseras: pH, konduktivitet, PAH₁₆ och oljeindex.

Ifall vattnet i täktsjön misstänks vara förorenat ska utflöde stoppas och provtagning och analys ska utföras. Provtagningen ska omfatta sådana parametrar som är relevanta för verksamheten och åtminstone omfatta suspenderat material, totalkväve samt oljeindex. Ifall vattnet är förorenat ska verksamhetsutövaren uppgöra en åtgärdsplan i samråd med ÅMHHM.

24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

31. Verksamhetsutövaren ska kontrollera grundvattennivån inom täktområdet två gånger per år i de befintliga grundvattenrören.

Grundvattenprovtagning ska ske i grundvattenrör nedströms verksamhetsområdet i grundvattenrör nr 3 och ske en minst gång per år under våren eller hösten. Vid expanderad brytning som påverkar rör 3 ska nytt grundvattenrör sättas längre söderut, nedströms verksamhetsområdet. Vid provtagningen ska följande parametrar analyseras: pH, konduktivitet, PAH₁₆ och oljeindex.

24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

32. Avfallshanteringen ska följa landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioritetsordning ska iakttas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten:

- förebyggande,
- förberedelse för återanvändning,
- materialåtervinning,
- annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt bortskaffande.

Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl.

Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad.

Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för i fråga varande avfall.

För avfallstransporter ska upprättas transportdokument enligt avfallslagen.

24 § b punkten och 26 § miljöskyddslagen, 118 och 121 §§ rikets avfallslag

33. För verksamheten ska finnas en biologisk mångfaldsplan som beskriver hur den biologiska mångfalden i täktområdet kan gynnas såväl under driftskedet som efter avslutad verksamhet. Planen ska ligga till grund för verksamhetsutövarens arbete med biologisk mångfald i takten. Den ska tas fram i samarbete med sakkunnig. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter det att tillståndet vunnit laga kraft för att därefter revideras vid behov.

24 § f punkten miljöskyddslagen, 30 § naturvårdslagen

34. Verksamhetsutövaren ska årligen före utgången av februari månad uppgöra en årsrapport för verksamheten. Årsrapporten ska inom februari månad tillställas ÅMHH och ska åtminstone redovisa:

- Verksamhetens driftstider, samt avvikande tider.
- Antal sprängtillfällen.

- Uppgifter om mängd brutet berg, fast kubik massa.
- Uppdaterad karta över täktområdet som visar vilka områden brutits.
- Mängder mottaget inert avfall samt var det deponerats.
- Mängder mottaget asfaltsavfall för mellanlagring enligt innehåll av stenkolstjära, < 70 ppm eller 70 – 1000 ppm.
- Mängder återanvänt asfaltsavfall.
- Mängder mottaget skogsbruksavfall, upplagsplats och lagringstid.
- Redovisning av hur stor andel av exploaterade områden har efterbehandlats.
- Eventuella provtagningar, mätningar, vibrationskontroller och besiktningar som utförts.
- De bränsletyper som använts och bränsleförbrukningen.
- Producerad mängd asfalt.
- Producerad mängd betong.
- Resultat av provtagningar och mätningar av yt- och grundvatten.
- Kontakter och klagomål från grannar och invånare.
- Kommande års inplanerade arbetsskeden.
- Aktuell uppskattning om när täktverksamheten upphör.

Förutom detta ska även uppgifter om reparationer, uppgifter om olyckor som kan ha betydelse för miljön (orsak, tid, uppskattat utsläpp och dess miljöpåverkan samt vidtagna åtgärder) finnas med i årsrapporten.

26 § miljöskyddslagen

35. Vid avslutande av verksamhet ska ansökan om avveckling göras till ÅMHHM senast 6 månader innan verksamheten avser upphöra. Ansökan om avveckling ska innehålla en detaljerad efterbehandlingsplan med beskrivning av hur avvecklingen ska ske och hur området avses återställs. Vidare ska redovisas vilka avfallstyper och -mängder som finns eller uppstår i samband med avvecklingen samt hur de tas om hand. Ansökan ska även innehålla en utredning eller bedömning av eventuell förorening av mark samt

huruvida behov av sanering föreligger samt en plan för hur saneringen ska gå till. Myndigheten kan föreskriva om ytterligare undersökningar och åtgärder i samband med avvecklingen.

24 § punkt d och 34 § miljöskyddslagen.

Beslutsmotiveringar

Verksamheterna och dess placering

Ab Rafael ansöker om förnyat och utökat tillstånd för täktverksamhet avseende både berg och grus samt mottagning av inert avfall för mellanlagring och deponering på fastighet 170-434-1-36 i Ödanböle by, Jomala kommun. Platsen för verksamheten befinner sig på oplanerat område men täktverksamheten har redan bedrivits på platsen i ca 40 år.

Verksamheten är förlagd till plats som är lämplig för ifrågavarande verksamhet med beaktande av verksamhetens art samt sannolikhet för och omfattning av risk för negativ miljöpåverkan. Platsen fyller därmed förutsättningarna i 6 § miljöskyddslagen.

Miljötillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. landskapslagen (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen.

Processuella motiveringar

Verksamheten är tillståndspliktig enligt 10 § miljöskyddslagen då det enligt 31 § naturvårdslagen är tillståndspliktigt om täktverksamheten omfattar minst 100.000 kubikmeter fast massa bergkross eller minst 50.000 kubikmeter sand eller grus.

Säkerhet ska erläggas för avslutande och återställning av täktverksamheten till ett naturnära skick och naturlig landskapsbild. Kostnaderna beror på områdets areal, nivåskillnaderna, terrängformerna, hur stor areal som eventuellt ska beskogas och hur mycket humus som behöver tillföras. För bergtäkter fastställs ofta en större säkerhet än för grustäkter. Beloppet beräknas på täktområdets uppskattade aktiva brytningsareal medräknat stödytor under tillståndets giltighetstid, 78 ha sammanlagt, och multipliceras med ett värde om 4000 € per hektar, vilket motsvarar ett medeltal av den nivå av säkerheter som tillämpas i riket.

Täktverksamhet anges inte i 2 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, MKB-förordningen, som en sådan verksamhet som kräver miljökonsekvensbedömning. I paragrafen anges också att verksamheter som anges i bilaga 1 till EU:s direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, MKB-direktivet, alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. I MKB-direktivets bilaga 1 anges i punkt 19 *Stenbrott och gruvdrift i dagbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar*, vilket Ab Rafaels täktområde är. I direktivets bilaga 2 punkt 2 a anges också *stenbrott och gruvdrift i dagbrott* som verksamheter som kan kräva övervägande enligt artikel 4.2.

Verksamheten är sedan tidigare förlagd till aktuellt område och verksamheten har bedrivits i många tiotals år. Ansökan avser fortsättning på befintlig verksamhet samt en utökning av brytningsområdet omfattande 13 ha. Även om totala täktytan överstiger 25 ha så bedömer ÅMHHM att en miljökonsekvensbedömning inte behövs då utökningen dels understiger 25 ha och dels sker ingen ny faktisk verksamhet som bidrar till utökad miljöpåverkan, annan än förlängd tid för pågående täktverksamhet. Det är inte aktuellt med alternativa lokaliseringar och ett nollalternativ innebär heller ingen ändrad miljöpåverkan, enbart omplanering av den interna verksamheten under tillståndperioden. ÅMHHM bedömer därför att verksamhetens omfattning och påverkan inte är sådan att en miljökonsekvensbedömning skulle tillföra någonting ytterligare utöver miljötillståndprocessen och ett MKB-förfarande därför inte bedöms skäligt.

Allmänna motiveringar

Myndigheten konstaterar att verksamhetsutövaren har påvisat tillräcklig kunskap och att denne är organiserad på ett trovärdigt sätt. ÅMHHM konstaterar vidare att företaget uppfyller kravet om verksamhetens organisation enligt 7 § miljöskyddslagen.

ÅMHHM har gjort en tillåtlighetsbedömning av verksamheterna samt granskat förutsättningarna för beviljande av tillstånd. ÅMHHM konstaterar att då tillståndshavaren vid utförandet av verksamheterna iakttar de villkor som föreskrivs, kommer verksamheterna inte leda till sådan negativ

miljöpåverkan som anges i 3 §, a till g punkterna i miljöskyddslagen. ÅMHHM beviljar tillstånd med stöd av 17 § miljöskyddslagen då verksamheterna följer denna lag och den lagstiftning som anges i 10 § miljöskyddslagen.

Detaljerade innehållsmotiveringar

ÅMHHM utfärdar villkor 1 i syfte att tydliggöra de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 § gällande tillståndshavarens ansvar för att uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa samt skyldighet att tillämpa bästa tillgängliga teknik för branschen som är allmänt tillgänglig och ekonomiskt möjlig.

Villkor 2 tillgodoser att tillståndshavaren alltid har en ansvarig person som bistår med kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och det förebyggande arbetet som föreskrivs i 7 § miljöskyddslagen.

Villkor 3 reglerar tillåtna gränsvärden för buller mot omgivningen. Tåktverksamhet innehåller många moment med hög bullernivå samt buller av olika karaktär såväl impulsjud som mera långvarigt monotont buller. Bullret är till sin karaktär huvudsakligen lågfrekvent och särskilt ljud från krossverksamheten kan nå långt. ÅMHHM reglerar därför vilka ljudtrycksnivåer som kan tillåtas för denna typ av verksamhet. Gränsvärdena är enligt tidigare praxis på Åland och gäller för befintliga verksamheter. Vidare regleras enskilda verksamhetstypers drifttider i villkor 4 i syfte att ytterligare minimera risk för bullerstörning. Det är i hög grad fråga om verksamheter med antingen starka impulsjud eller monotont lågfrekvent buller vars verksamhetstider regleras. Villkoren ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Enligt 30 § naturvårdslagen får en tåkt inte öppnas på ett sådant sätt att en vacker landskapsbild, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. En tåkt ska förläggas och tåktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. När tåktverksamheten har

avslutats ska nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området. För att tillgodose detta fastställer och reglerar ÅMHH i villkor 5 själva täktområdet, dess omfattning och brytbara täktvolym. Fastigheten omfattar 101 ha med ett uppskattat verksamhetsområde på ungefär 78 ha och aktivt brytningsområde på 30 ha. Teoretiskt brytbara mängder är ca 15 miljoner m³ berg men uppskattade kvarvarande brytbara mängder ca 7,5 miljoner m³. Under tillståndets giltighetstid uppskattas brytning ske av upp till 500 000 m³ per år.

Den yttre säkerheten regleras genom att begränsa täktverksamhet och ange skyddsavstånd till områden var människor rör sig så att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäligen kostnader kan undvikas. Täktområdet ska därför utmärkas i terrängen på synligt sätt i syfte att varna människor som kan närma sig täktområdet.

Brytningsdjupet regleras för att minska risk för förorening av grundvatten. Täktsjön har sannolikt ett utflöde av grundvatten men sjöns nivå är trots det inte lika med grundvattennivån. Nivån på täktsjön påverkas och styrs huvudsakligen av den hydrauliska kontakten mot Långträsk genom dikessystemet. Grundvattenytan i berg är inte helt enkel att fastställa men om ett ökat utläckage konstateras vid fördjupad brytning måste den stabila grundvattennivån utredas.

För Ab Rafaels täktverksamhet fastställs ett generellt minimiskyddsavstånd om 10 m till rågräns. Skyddsavståndet avser slutlig markyta och eventuella terrasser eller släntning måste planeras in mot täkten. Under aktiv brytning ska dock 30 m avsättas som skyddsavstånd till rågräns.

Ett skyddsavstånd om 50 m från mittlinjen till landsväg 1 motsvarar det skyddsavstånd som tillämpats för andra likartade verksamheter i deras täkttillstånd. ÅMHH finner det skäligt att fortsättningsvis tillämpa samma skyddsavstånd.

Ett särskilt skyddsavstånd mot bosättning bör tillämpas för att minska olägenhet, även om det i dagsläget inte är aktuellt för Rafaels täktverksamhet. I riket tillämpas ett generellt skyddsavstånd om 300 m för bergtäkter mot bostadsfastigheter, vilken har sin förankring i 3 § statsrådets förordning om miljöskydd i samband med stenbrott, annan stenbrytning och stenkrossar 2010:800. Förordningen gäller inte på Åland men ÅMHH bedömer att

regelverket kan vara riktgivande även här. Villkor 5 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § e punkten miljöskyddslagen.

ÅMHM reglerar tidpunkter för utförande av sprängning samt antalet tillfällen per år då sprängning får utföras i syfte att minimera påverkan på omgivningen genom buller, luftstöt vågor och vibrationer. Sprängning får endast utföras dagtid och efter utförd föravisering om åtgärden. Avisering skriftligen kan ske per brev eller elektroniskt enligt överenskommelse med berörda fastighetsägare. Vid sprängning händer det att sprängmedlet inte alltid förbränns fullständigt. Sprängmedel innehåller kväve och detta kväve frigörs då och blir kvar i miljön. Genom god planering och bra utförande av laddning och sprängning kan risk för sprängämnesrester minimeras och därmed kväveläckage till naturen. Villkor 6 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

För att minska risk för skador på fastigheter samt olägenhet för människor reglerar myndigheten tillåten luftstöt våg samt mängd vibrationer från sprängning. Vedertagna gränsvärden för luftstöt vågor är 120 Pa och för vibrationer 4 mm/s i vertikalled och dessa tillämpas även vid Rafaels täkt. Vibrationsmätning kan vid behov krävas i närliggande fastigheter och sak då utföras av verksamhetsutövaren. Villkor 7 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Krossning av berg utgör den kanske mest miljöpåverkande verksamheten. Dels orsakar krossning ett långvarigt och monotont buller och dels sprider det mycket damm. Det finns tekniska metoder för att minska bägge miljöfaktorer men i övriga fall ska krossning och sortering utföras nere i tälten för att minimera miljöpåverkan. Vid sydliga till västliga vindriktningar sker ofta kraftig dammspridning från verksamheten och lagerplatsen, som ligger på fastighetens högsta punkt, mot Lv 1. Tydliga bevis på detta är de dammoln som observerats samt den rödrosa snön vintertid vid bergskärningen på Lv1 öster om Rafaels täktområde. Verksamhetsutövaren bör se till att planera och styra verksamheten så att dammolägenhet minimeras. Myndigheten utfärdar villkor 8 med stöd av 24 § a och f punkterna miljöskyddslagen.

Ett täktområde med höga branter utgör en säkerhetsrisk för djur och människor. Enligt 30 § i naturvårdslagen ska täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. Branter med en fallhöjd över 3 m måste därför utmärkas med varningsskyltar i terrängen samt ett stängsel vid branten. Villkor 9 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Täktverksamhet sker nära eller ibland i kontakt med grundvattenytan. Utsläpp av oljeprodukter och kemikalier riskerar därmed att snabbt kontaminera grundvattnet. Fordon och arbetsmaskiner kan råka ut för olyckshändelser som t ex slangbrott, vilket är svårt att helt gardera sig emot. Däremot bör verksamhetsutövaren regelbundet kontrollera och serva de fordon som används för att förebygga risk för slangbrott och andra läckage. Maskiner som har kända brister ska inte användas i täktområdet och andra obehöriga fordon ska inte ha tillträde. Miljöskyddslagens 24 § punkt e anger att villkor kan utfärdas i syfte att förebygga och hindra förorening av mark och grundvatten och därmed utfärdar ÅMHHM villkor 10.

Om det under verksamhetens gång noteras och identifieras förekomst av skyddade arter eller habitat inom täktfastigheten så ska ÅMHHM kontaktas för att kunna överväga behov av skyddsåtgärder och försiktighetsmått. En täkt får inte öppnas på ett sådant sätt att en vacker landskapsbild, betydande skönhetsvärden hos naturen eller speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. En täkt ska förläggas och täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt, enligt 30 § naturvårdslagen. Villkor 11 ges med stöd av 30 § naturvårdslagen och 24 § f punkten miljöskyddslagen.

En täkt utgör en miljörisk och ett stort ingrepp i landskapsbilden och naturmiljön. Vid avslutande av täktverksamhet utgör efterbehandling av täkten en mycket viktig del av täktverksamheten. I samband med att delar av täkten blir färdigbrutna ska verksamhetsutövaren direkt inleda efterbehandlingsåtgärder för att återställa området enligt 30 §

naturvårdslagen. Området ska formars för att passa in i landskapsbilden så att det ger ett naturligt intryck. Ab Rafaels täkt är av stor omfattning och tillsammans med övriga stora bergtäkter på Åland kommer det att bli brist på fyllnadsmaterial för släntning. I de fall det är möjligt att nyttja terrassering ska det alternativet prioriteras för att minska behov av fyllnadsmassor. I enstaka fall kommer höga branter dock att behöva lämnas och dessa måste avskämmas med stängsel ur säkerhetssynpunkt. Området ska vara säkert för människor och djur. Om området kan utformas för att skapa potentiella nya habitat så är det en fördel, t ex genom att skapa sandiga sydsluttningar för backsvalor att bygga bon i. Villkor 12 ges med stöd av 24 § d punkten i miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Vid mottagning av inert material, schaktmassor och andra massor som inte bryts ner, för deponering inom täktområdet är det viktigt att kontrollera att massorna inte riskerar vara förorenade. Eftersom täktverksamheten genom sprickbildning och nära kontakt med grundvatten löper större risk att förorena detta är det viktigt att massorna är rena. Detta är särskilt viktigt att kontrollera då massorna kommer från projekt inom områden vilka potentiellt kan vara förorenade, som exempelvis skjutbanor, servicestationer, verkstäder, industrier och skrotupplag. Dylåka massor får inte deponeras om föroreningsrisk föreligger och massorna inte provtagits och kontrollerats. Villkor 13 ges med stöd av 24 § b och e punkterna miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen.

Villkor 14 klargör vilka fraktioner av avfall som potentiellt kan tas emot och hanteras samt vilka som fraktioner som får deponeras i tåkten i syfte att efterbehandla tåkten efter avslutad verksamhet. Fraktionerna anges med europeisk avfallskod, enligt bilaga 3 i statsrådets förordning om avfall (FFS 978/2021).

Inert avfall som mottages i syfte att återanvändas eller återvinnas måste lagras separat från det inerta avfall som deponeras och slutligt omhändertats eftersom avfallet ska bokföras och tiden för lagerhållning måste kunna kontrolleras. Enligt 3 § landskapsförordning (2007:3) om deponering av avfall får avfall mellanlagras upp till 12 månader innan det klassas som

deponering om det inte ska återvinnas eller behandlas då lagringstiden får sträcka sig upp till 3 år innan det klassas som deponering.

Villkor 15 ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen

Anläggningen får motta, lagra och krossa uppbruten asfalt och oljegrus (17 03 01 och 17 03 02). Samtliga upplagsytor där asfalt och oljegrus förvaras ska beläggas med tät asfaltbetong eller motsvarande. Tjårhaltigt avfall ska förvaras skilt och får inte blandas med ren returafalt. Upplagsytorna ska utformas med kontrollerad avrinning och ha invallning eller avvattningsdiken. Vattnet från lagerplan för returafalt (17 03 01 och 17 03 02) ska ledas till ett system med sedimentationsbassänger med oljeavskiljande effekt enligt ansökan.

Vattnet från lagerplanerna för asfalt med stenkolstjära och oljegrus (17 03 01 och 17 03 02) ska ledas till ett system med uppsamlings- och sedimentationsdamm med oljeavskiljare med vidare avledning till recipient. Dammen ska utformas enligt beskrivning, se bilaga 2.

Villkor 16, 17 och 18 reglerar mottagning, mellanlagring och hantering av returafalt för återvinning i verksamheten. Mottagningen omfattar både ren returafalt och asfalt innehållande stenkolstjära, halter 70 – 1000 mg/kg 16-PAH. Villkoret reglerar under vilka förhållanden de olika typerna av returafalt får lagras samt hur de får användas. Massor som konstateras hålla en halt överstigande 1000 mg/kg 16-PAH utgör farligt avfall och ska snarast föras till godkänd mottagare av ifrågavarande avfall.

Villkoret reglerar också tiden för mellanlagring av returafalten för återvinning. Om massor lagras längre tid än 3 år klassas det som en deponi. Om massorna klassas som farligt avfall och måste föras till godkänd mottagare får de mellanlagras högst 12 månader. Därav är bokföring och kontroll av mottagna returafaltmassor väsentlig. Villkoren ges med stöd av 24 § b punkten miljöskyddslagen.

Villkor 19 reglerar mottagning och hantering av visst biologiskt nedbrytbart avfall som får tas emot i verksamheten och hur det ska hanteras. Enligt 5 § punkt 6 i landskapsförordning (2007:3) om deponering av avfall, deponeringsförordningen, är det inte tillåtet att deponera biologiskt nedbrytbart avfall. I verksamheten uppstår biologiskt nedbrytbart avfall i

form av stubbar och ris då mark röjs för tåkten. Det har också varit vanligt på Åland att stubbar deponeras i tåktområden och används för utfyllnad och efterbehandling. Detta har dock inte varit tillåtet sedan 1 mars 2007 då ovannämnda förordning trädde i kraft. Detta tillstånd möjliggör dock fortsatt mottagning av bioavfall i form av stubbar samt ris, park- och trädgårdsavfall men endast för mellanlagring upp till 12 månader. Därefter ska avfallet bortskaffas. Om avfallet ska återvinnas är lagringstiden 3 år och därefter definieras det som deponering enligt 3 § deponeringsförordningen, vilket inte är tillåtet. En form av återvinning är att använda avfallet vid efterbehandling av tåkten men det ska då först krossas eller annars finfördelas och t ex inblandas i ytjord för täckning av slänter. Bioavfall som uppkommer i verksamheten eller som tas emot ska lagras på särskild avskild plats så att risk för urlakning av näringsämnen till grund- eller ytvatten är så liten som möjligt. Verksamhetsutövaren är också skyldig att bokföra inkommet bioavfall och hålla lagerbokföring för uppföljning av lagringstid. Det ska även bokföras då avfallet förs bort eller används i verksamheten. Grund för krav om bokföring finns i avfallslagens 119 § samt miljöskyddslagens 24 § punkt b.

Det är tillståndshavarens skyldighet att känna till allt avfall som finns mellanlagrat inne på tåktområdet och i syfte att förhindra otillåten dumpning av avfall ska tåktområdet avspärras med bom eller annat hinder för inpassering. Villkor 20 ges med stöd av 24 § b och e punkterna miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Vid tillverkning av asfalt uppstår en stor del av verksamhetens klimatpåverkan vid torkning och värmning av ballast som ska ingå i produkten. Utsläpp av klimat- och miljöpåverkande gaser kan dock kraftigt reduceras genom val av bränsle för brännaren till torkugnen. En övergång till biobränslen, t ex bioolja, sänker utsläppen av fossil koldioxid med upp till 95 %. ÅMHHM kan inte kravställa detta men ur hållbarhetssynpunkt följer en övergång till biobränslen mål 6 och 7 i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Även substitutionsprincipen att byta ut kemikalier mot mindre miljöbelastande alternativ kan tillämpas och småningom kommer det att anses vara ett BAT-krav. Villkor 21 ges med stöd av 24 § punkterna e och f.

Vid mottagning och mellanlagring av returafalt är det väsentligt ur flera aspekter att känna till om asfalten innehåller stenkolstjära och i så fall i vilken grad. Asfalt innehållande stenkolstjära kan inte återvinnas hur som helst ur både arbetsmiljösynpunkt och miljösynpunkt. Om halten stenkolstjära är högre än 70 mg/kg 16-PAH får den inte varmvåtervinnas utan endast kallblandas. Om halten överstiger 1000 mg/kg 16 PAH betraktas returafalten som farligt avfall och måste föras till godkänd mottagare som har erforderliga tillstånd att ta emot och hantera avfallet. Vid användning av returafalt är det Rafael Ab:s skyldighet att informera innehavaren av platsen för återvinning om returafalt avses användas i leveransen samt vilken kvalitet den har. Innehavaren av platsen för återvinning är då skyldig att se till att de förpliktelser som fastställs i landskapsförordning (2010:79) om återvinning av vissa avfall i markbyggnad beaktas. Villkor 22 ges med stöd av e och f punkterna i 24 § miljöskyddslagen.

Verksamhetsutövaren ska alltid när asfalttillverkningen är igång se till att ombesörja kontroll av asfaltstationens drift, utsläpp och miljöpåverkan. Det avser att se till att pannan/brännaren fungerar som den ska och förbränningen är effektiv och rökgaserna följer kraven, att bitumentankar är täta och inget läckage uppkommer samt att oljeavskiljare och dammfilter fungerar som de ska. Utgående rökgaser får inte ha en stoffhalt överstigande 20 mg/Nm³ luft samt att koldioxidhalten är minst 4 %. Det åligger verksamhetsutövaren att kontrollera att gränsvärdet följs. Överskrids värdet ska åtgärder vidtas. Partikel- och kväveoxidutsläppen i förbränningsgaserna från en permanent asfaltstation ska mätas vart tredje år under förutsättning att stationen fungerar normalt. Utsläppen ska alltid mätas också under verksamhetsåret efter det att en anläggning för tillverkning av asfalt har bytts ut. I mätningsrapporten ska mätresultaten anges i enheten milligram per normalkubikmeter torr gas reducerad till en syrehalt på 17 procent. Rapporten ska också innehålla en bedömning av mätresultatets representativitet och verksamhetsutövarens bedömning av utsläppen per timme och år. Villkor 23 ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Vid betongtillverkning är utsläpp av partiklar i form av damm vanligt förekommande på grund av att vissa tillsatser är väldigt finkorniga, t ex cement och kalkfiller. Dessa fina fraktioner förvaras vanligen i silos eller

enskilt förpackade i säck. Påfyllning av silos sker vanligen med hjälp av tryckluft och i toppen av silon finns en filteranläggning för att filtrera utgående luft. Det är av stor vikt att dessa filter sköts och underhålls så att de fungerar väl. Även ballasthantering orsakar dammspridning liksom hantering av andra fillers. Planering och utförande av olika moment samt nyttjande av tekniska åtgärder är viktigt i syfte att minimera dammspridning. Villkor 24 ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Villkor 25 reglerar avloppsvatten från betongtillverkning och tvättning. Förutom att vatten tillställs betongen så används även vatten för att tvätta blandare och roterbilar mm. Tvättvattnet innehåller således finmaterial/slam från betongen. Vattnet måste därför behandlas innan det kan släppas ut till recipient eller avlopp. Om möjligt bör vattnet återanvändas innan det släpps ut. Villkoret ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Villkor 26 reglerar generella utsläpp till luft från all verksamhet som bedrivs på täktområdet. Förutom att påverka trivsel och nyttjande av sin bostadsfastighet påverkar särskilt små partiklar, vilka kan inandas och hamna i luftvägarna, hälsan hos närboende. Många delar av verksamheten leder till luftutsläpp så som förbränning, filtrering från silos och blandare, krossning av berg och utbärning av ballast. Alla aktiviteter har sina risker och möjligheter som behöver beaktas, åtgärdas och tillgodoses så att förebyggande och korrigerande åtgärder vidtas för att minska utsläpp av partiklar till luften. Tillåtna gränsvärden för partiklar i luft finns angivet i 4 § statsrådets förordning om luftkvaliteten FFS 79/2017, antagen på Åland genom landskapsförordning (2001:38) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften. Villkoret ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

Lagring av kemikalier och bränslen utgör en risk för förorening av mark och grundvatten. Det är viktigt att lagring sker på ett miljösäkert sätt, lagringskärl är certifierade och täta eller att de är invallade för att minimera risk för läckage och förorening av grundvattnet. Kemikalier ska även förhindras att nå avloppet i händelse av läckage eller annan oförutsedd händelse. Villkoren 27 och 28 ges med stöd av miljöskyddslagens 24 § punkt e.

I händelse av att olyckor med spill eller läckage inträffar ska verksamhetsutövaren ha en plan och beredskap för att hantera dessa spill och göra vad som göras kan för att minska risken för miljöförorening och förorening av grundvattnet. Dessa exceptionella situationer regleras i villkor 29 som utfärdas med stöd av 24 § c punkten i miljöskyddslagen.

Störst risk för förorening utgör kolväten/oljeprodukter. Områden var maskiner står uppställda, tankas och servas ska ha uppsamling av dagvatten som avleds via oljeavskiljare klass 1 för utsläpp till recipient för att skydda yt- och grundvatten. Dagvattnet ska fortsättningsvis årligen kontrolleras enligt befintligt kontrollprogram, beslut ÅMH-Mb 297/11.

En förorening nere i tåkten inom brytningsområdet riskerar snabbare nå grundvatten eller tåktsjön. Saneringsåtgärder ska omedelbart utföras för att minska risk för förorening. Vid misstanke om eller risk för förorening av det vatten som samlas i tåkten och tåktsjön ska analys av vattnet utföras och eventuellt förorenat vatten kan då behöva förhindras att ledas ut från tåktområdet till dikessystem som mynnar i Långträsk. Efter analys av vattnet ska ett åtgärdsförslag tas fram och redovisas för tillsynsmyndigheten. Villkor 30 ges med stöd av 24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Tåktverksamhet kommer i närmare kontakt med grundvatten och därmed ökar risker för förorening. Verksamhetsutövaren ska kontrollera grundvattennivåerna i tåktområdet samt genom provtagning kontrollera grundvattnets kvalitet. Villkor 31 ges med stöd av 24 § c punkten och 26 § miljöskyddslagen samt 30 § naturvårdslagen.

Villkor 32 reglerar hantering av avfall som uppkommer i verksamheten och ska enligt 8 § avfallslagen (FFS 646/2011), antagen genom landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag, beaktas prioritetsordningen förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande. Vidare ska verksamhetsutövaren föra bok över avfallet som uppstår i verksamheten i enlighet med 118 § avfallslagen samt upprätta erforderliga transportdokument enligt 121 § samma lag för borttransport av avfallet. Villkor 32 ges med stöd av 24 § b punkten och 26 §§ miljöskyddslagen samt 118 och 121 §§ rikets avfallslag.

En täktverksamhet med stor omfattning, liksom Ab Rafaels, har en betydande inverkan på växt och djurliv och ekosystemet.

Enligt naturvårdslagen får en täkt bland annat inte öppnas på ett sådant sätt att speciella naturförekomster förstörs eller så att naturförhållandena genomgår betydande skadliga förändringar. Det är därför väsentligt att redan under driftfasen beakta verksamhetens inverkan och möjligheter att gynna växt och djurliv i möjligaste mån. Det behöver också finnas en plan för efterbehandlingen av takten som även innefattar möjligheter att skapa nya miljöer och förutsättningar för ett mångfacetterat växt- och djurliv på området. Villkor 33 ges med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen och 30 § naturvårdslagen.

En täkt ska förläggas och täktverksamheten ordnas så att dess skadliga inverkan på naturen och landskapsbilden blir så liten som möjligt och att verksamheten inte för bosättningen eller miljön medför fara eller sådan olägenhet som till skäliga kostnader kan undvikas. När täktverksamheten har avslutats ska nödvändiga åtgärder vidtas för att återställa området.

Tillsyn över verksamheten kommer att utföras i enlighet med ÅMHH:s tillsynsplan samt vid behov. För utförande av tillsyn krävs även att verksamhetsutövaren informerar tillsynsmyndigheten om verksamhetens drift och omfattning. ÅMHH kan för detta syfte med stöd av 26 § i miljöskyddslagen utfärda föreskrifter om egenkontroll och redovisning av bl.a. verksamhetens utsläpp, drift och miljöpåverkan. Föreskrift 34 ställer krav på journalföring och redovisning av verksamhetens miljöpåverkan liksom redovisning av brytningstakten och utveckling av verksamheten.

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma eventuell påverkan på miljön och därmed behov av åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inga specifika instruktioner för detta. Sökanden ska dock presentera en mera detaljerad plan för avveckling och efterbehandling av området än den beskrivning som nu presenterats i ansökan. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHH enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 35 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av

verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsmått i samband med avslutandet.

ÅMHHM konstaterar att verksamheten med givna villkor och föreskrifter kommer att utföras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. ÅMHHM beviljar med stöd av 22 § miljöskyddslagen av Rafael tillstånd för täktverksamhet avseende både berg och grus, tillverkning av betong och asfalt, mottagning och mellanlagring av asfalt samt mottagning av inert avfall för deponering på fastighet 170-434-1-36 i Ödanböle by, Jomala kommun.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 15 § Ålands landskapsregerings beslut (2021:49) om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, avgiftstabell 1, täktvolym > 100 000 m³ enligt 32 § naturvårdslagen.

Täktvolym > 100 000 m ³ fast massa bergkross	4712,00 €
Tillfällig lagring av farligt avfall, 50 % av 2353 €	1176,50 €
Betongtillverkning, 50 % av 1560 €	780,00 €
Asfaltstation, 50 % av 1560 €	..780,00 €
<u>Annonskostnad delgivning</u>	<u>428,54 €</u>
Totalt	7877,04 €*

*Annonskostnad för delgivning av beslut tillkommer

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Sandell-Boman
Prövningsnämnden
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Dagvattenrening principskiss
3. Besvärсанvisning

Ärendehantering

Ansökan

Ab Rafael har ansökt om förnyat och utökat miljötillstånd för täktverksamhet.

Ansökan inkom 30.4.2012 som en anhållan om anstånd med ansökan om revidering av villkor med diarienummer 2012-429.

En kompletterande ansökan inkom 24.10.2014. Ärendet har därefter inte behandlats av myndigheten under lång tid pga resursbrist. Det befintliga tillståndet har fortsatt att gälla under tiden.

4.10.2021 kompletterades ärendet med nya detaljerade höjdmätta kartor.

Ärendet har ytterligare kompletterats med Kulturarvsenhetens utlåtande 15.11.2021.

4.4.2022 inkommer en helt ny uppdaterad ansökan med diarienummer 2022-259.

Ärendet kompletteras 9.8.2022 och 13.9.2022.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 15 september 2022 - 6 oktober 2022 på ÅMHHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 15.9.2022. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Ett yttrande har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHHM har begärt utlåtanden från Kulturarvsenheten vid Ålands landskapsregering gällande fornlämningar på fastigheten.

Bemötande

ÅMHHM har givit Ab Rafael möjlighet att bemöta inkomna yttranden och utlåtanden. Ab Rafael har bemött utlåtandena.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.